

STÁTUSZSZEMLE A KKV-SZEKTORBAN
A KORONAVÍRUS ELSŐ HULLÁMA UTÁN

A digitális szakadék áthidalását vagy zuha- nást hoz a koronavírus a kkv-szektornak?

Sok-sok látványos statisztika, kutatás és tanulmány festi fel fekete-fehér grafikonokkal és diagramokkal a körképet a hazai digitalizációs ökoszisztémáról, amely egyelőre diszsonáns képet ad a kis- és középvállalkozások digitalizációs érettségéről. A koronavírus azonban igazi vagy-vagy helyzet elé állítja a szektort: vagy begyűlnak az innovációs és digitalizációs rakéták és fénysebességgel zárkóznak fel az országon túli digitalisan érett vállalkozások csoportjához a hazaiak, vagy elvesznek a transzformáció bitekkel övezett bugyraiban. Körkép a jelenről, és elképzelés jövőről.

Akárcsak a Magyarországot körülvevő külföldi országok gazdaság-szövetét, úgy a hazait is a kis- és középvállalkozások látják el éltető oxigénnel. A tavalyi adatok szerint több, mint 670 ezer kkv működik Magyarországon, az összes munkavállaló hetven százalékának megélhetését adva. Számszerűsítve ez közel kétfélmillió foglalkoztatottat jelent.

A szóban forgó szektor területi elhelyezkedését tekintve, Közép-Magyarország egyfajta vízfejként emelkedik ki az ott bejegyzett negyven százaléknál kkv-székhellyel, ami azonban még izgalmasabb, hogy régiótól függetlenül a mikrovállalkozások viszik a prímét, számszerűsítve ugyanis ezek dominálnak. Nem kérdés tehát, hogy miért befolyásolja az ország innovációs besorolását a kis-és középvállalkozások digitális érettsége, digitális fejlettsége és innovációs határfoka.

A digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő európai mutató (DESI) 2020-as elemzése alapján Magyarország a 21. helyet szerezte meg a 28 uniós tagállam között. Az ország sereghajtósága a koronavírus kedvező mellékhatásaként azonban megszűnhet, mert olyan transzformáció zajlik itthon és világszerte, amely az itthoni digitalizációs sebességet is magasabb fokozatba kapcsolhatja.

Nemcsak a hazai kkv-szférát érintette rosszul a koronavírus. A nemzetközi digitális tudatosság nem sokkal magasabb a hazainál, így azok a cégek profitáltak a helyzetből, amelyek még a COVID-19 előtt elkezdtek a digitális átállást

Statisztikák tükrében a hazai kkv-digitalizáció

A szóban forgó elemzés a digitális technológiák integráltságát is göröcső alá vette. Két évre visszamenően az egymást követő 2018-as és 2019-es években kis hazánk a 24. helyet birtokolta, a 2020-as mutatók alapján a hazai teljesítmény most a 26. helyre volt elég. A DESI szerint a digitális technológiák vállalkozások általi integrálása tekintetében Magyarország továbbra is a legrosszabbul teljesítő uniós tagállamok között van.

Az infokommunikációs technológiák alkalmazása alacsony, a statisztika tekintetében Magyarországon a társaságok 57 százalékának a digitalizációs szintje nagyon alacsony (ez az EU-ban 39 százalék) és csak 15 százalékuk rendelkezik erős digitális jelenléttel (az EU-ban ez 26 százalék).

A fejlett digitális technológiák tekintetében hazai szinten a társaságok mindössze 6 százaléka támaszkodik nagy adathalmazokon alapuló megoldásokra (ez az EU-ban 12 százalékra tehető), a felhő alapú megoldásokat pedig 11 százalékuk használ (ez EU-s viszonylatban 18 százalék).

A koronavírus nyilván az e-kereskedeleme is hatással van, az online értékesítések kilőttek a tavalyi év végén és 2020 elején. A DESI mérése szerint 2019-ben a kkv-knak csupán 12 százaléka értékesített árukat online, szemben a 18 százalékos uniós átlaggal. De ez a mutató a pandémia miatt nyilván át fog alakulni.

A negatív tartományban fekvő mutatók kiegyensúlyozását számtalan program igyekszik megtenni, köztük a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által irányított Modern Vállalkozások Programja, ami a vállalkozások digitalizációs gazdasághoz való törekvéseit támogatja. Mostanáig több mint 11000 vállalat vett részt a kezdeményezésben. De kormányzati oldalról is rengeteg pályázat és forrás áll rendelkezésre a digitális fejlődésre vágyó kkv-k előtt.

Nem mind arany, ami fénylik: a vezetői attitűd fontosabb, mint a beruházás?

„Azt tapasztalom, hogy az elmúlt 8-10 évben sokat halad előre a digitális fejlődésben a kkv-szektor. Ehhez éves szinten milliárdok voltak szükségese, de a ráfordítás nem elég. Számos tanulmány bizonyította azt, hogy a pénznél a vezetői attitűd formálása sokkal fontosabb. Leggyakrabban ugyanis a kkv vezetői nem finanszírozási problémákkal kapcsolatban kérnek tanácsot, hanem a coachingban és a menedzsment-tudás átadásban. A 21. századi vezetői attitűd megszerzése pedig elengedhetetlen ahhoz, hogy a digitális és innovációs szemléletmód természetes legyen”, mondta a Magyar Innovációs Szövetség alelnöke, *Monszpart Zsolt*. Az attitűd kérdésköre kétségtelenül fontos, ha áttekintünk a határon túlra, azt láthatjuk, hogy nyugatabbra legalább húsz éve folyik állami támogatással a vezetői képzés, a szemléletmód-formálás. Itthon ez sajnos csak később kezdődött el. A vezetői hozzáállás és szocializáció fontosságával ért egyet *Szabó Zoltán Kázmér*, a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ) Digitalizáció-Informatikai Szekció elnöke. „Tapasztalatunk alapján a kkv-szektor több különböző formában érintette a koronavírus. Azok a cégek, amelyek időben léptek, és átálltak a távmunkára, időben elkezdtek a digitális felzárkózást, nem élték meg annyira kritikusan a helyzetet. De ez a fajta digitális tudatosság nem jellemző a kkv-kra. A most irányító döntéshozók nem ebben a digitális világban nőttek fel, hanem analóg módon szocializálódtak”, mond-

ta. A koronavírus-válságban rejlő lehetőség kiaknázásához kétségtelen, hogy szükség van egyfajta újító, digitális szemléletmódra is, az adaptációs készség és a pénzügyi flexibilitás mellett.

Bitekre épült hídpillérek vezetnek a 21.századi üzleti siker felé?

„Véleményem szerint az alacsonyabb hozzáadott szellemi értéket tartalmazó termékeket termelő kkv-k valószínűleg le fognak maradni a vírus hatására. Hiszen egy elbizonytalanodó gazdasági környezetben, ahol kevesebb helyre tudnak csak beszállítani, – és a versenyfeltételekbe is átmenetileg beavatkozott az állam –, az innováció és az előre menekülő fejlesztések megvalósítása átmenetileg háttérbe szorul. Azt gondolom, hogy azok a kkv-k tudnak olyan hidat képezni, amelyek átívelnek a digitális szakadék felett, amelyek magasabb hozzáadott értékkel dolgoznak”, fejtette ki Monszpart Zsolt.

A válság fékező hatása a nagyvállalatokra hatott először, viszont esetükben a digitális transzformáció már régebb óta zajlik, így olyan szektorális földreggés nem jellemző, mint a kkv-k esetében. Ez a pillanatnyi stop, ami a multinacionális szintről indul, egy idő után a kis- és középvállalkozásokat is érinti a koronavírus egyéb aspektusai mellett. Így a döntéshozóknak még ezzel is meg kell küzdeniük.

„Ahol a készség nem volt jelen, a képesség sem tudott kialakulni a nyitottság és a fejlődés elfogadására, működtetésére. Azt gondolom, hogy azon a bizonyos hídon azok a kkv-k tudnak átkelni, amelyek

már a koronavírus előtt elkezdték a digitalizációs fejlesztéseket. Ha a cég időben lépett, és megfelelő pillanatban kezdték képezni a munkatársakat az új technológiák használatára, és azokat alkalmazzák is, akkor a siker felé viszi őket az út, és a nagyobb piachódítás felé”, tette hozzá Szabó Zoltán Kázmér.

A koronavírus-válságban rejlő lehetőség kiaknázásához szükség van egyfajta újító, digitális szemléletmódra is, az adaptációs készség és a pénzügyi flexibilitás mellett

A kényszer szülte kreativitás nem a magyar innováció sajátja

A Budapesti Gazdasági Egyetem (BGE) friss, reprezentatív kutatásából az derült ki, hogy az innovációs készséget viszont a járvány sem pörgette fel. Sőt, a BGE Budapest LAB korábbi kutatása arra is ráirányította a figyelmet, hogy a 2017-es adat szerint az elmúlt években a cégek egyharmada semmilyen innovációt nem hajtott végre, sem a szervezet működésében, sem az elért piacok, vagy a termék-szolgáltatás fejlesztése területén. Az innovációs megoldások helyett a vállalkozások túlnyomó többsége a járvány hatására szigorított a működésén egészségügyi szabályok beve-

FORRÁS: LIENHARD ILLUSTRATOR SHUTTERSTOCK.COM

zetésével (42,5 százalék) változtatott, az egyéb bevezetett újítások említése drasztikusan alacsonyabb. Új szolgáltatást, terméket, vagy marketing eszközt 5,1 százalék említett, de az új fizetési módok bevezetése sem volt sokkal népszerűbb újítás. 40,9 százalék semmit nem változtatott a működésén a járvány hatására – ezen vállalkozások aránya a cég méretének növekedésével párhuzamosan csökken.

Szokták volt mondani, hogy a válság mindig lehetőség is egyben, ennek ellenére itthon nem kapott szárnyra az innovatív kedv. „Két tényezőre különíteném el ennek az okát: egy kkv mindig is nehezebben vált technológiát. Sokkal bizonytalanabban tesz meg egy lépést az innovációs lépcsőn, hiszen a vezető jobban hisz a mennyiségi növekedés adta előnyökben, mint az innovatív változás kockázatában, ami más szemléletmódot igényel. A másik pedig, hogy saját kompetenciaszintje korlátozottabb egy nagyvállalattal szemben. Mindezek mellett azt látom, hogy az elmúlt egy évtizedben határozottan pozitív irányba mozdult el az innováció hazánkban a kkv-knál. Egy elfogadott és jól bevezetett gazdaság dinamizáló kategória lett”, fejtette ki véleményét Monzpart Zsolt.

„A magyar kkv-ket nem hozta innovációs helyzetbe a koronavírus, nem pörgette fel a folyamatokat, de elgondolkodtatta a döntéshozókat. Akik nem léptek időben, most szembesültek azzal, hogy ez az utolsó pillanat, amikor bekapcsolódhatnak a digitális transzformációba. Másképp piacvesztés vár rájuk. Foglalkozunk jövő kutatással is, és a legnagyobb piacvezető cégek napi jelentéseit elemezve azt látjuk, hogy 2030-ra a most ismert piaci szereplők fele ki fog szorulni, és azok veszik át a helyüket, akik technológiailag érettek”, osztotta meg Szabó Zoltán Kázmér.

Új világkép a négy vezető, diszruptív technológia égisze alatt

Ami a nemzetközi piacot illeti, vannak olyan külföldi kkv-k, amelyek mertek nagyot álmodni és a robotokat, automatizációs megoldásokat, a diszruptív technológiát üzembiztosan alkalmazzák. Számatalan előnye között a technológia bérmentessége az, ami elsősorban vonzóvá teszi, hiszen egy krízishelyzet során is zavartalan a termelés, persze, az az innováció általában költséggel is jár. A bevezetés megtérülése pedig más tészta. De nemcsak a bérköltség és a humánmunka kiváltásával járó költség és termelésoptimalizáció miatt fontos a technológia integrálása, hanem azért is, mert két évente megduplázódik a cégek által termelt adatmennyiség, amely rengeteg potenciális kincset rejt a versenyképesség további növelésében.

Illetőleg 2021 végére egy turbulens átalakulás kezdetét jósolja Szabó Zoltán Kázmér, amely a négy vezető technológia fej-fej mellett haladásának eredményeképp egy átalakuló piacot vízionál. „Az 5G technológia iparszerű alkalmazása lehetővé fogja tenni, hogy komplett vállalatok működjenek teljes mértékben digitális alapokon. Az IoT lehetővé fogja tenni, hogy több százezer pontot összekapcsoljunk a felhőben valós idejű adatátvitel és válasz lehetőségével. Nem beszélve a mesterséges intelligenciáról és a robottechnológiáról, amelyek katalizátorszerepet töltenek be. A négy technológia turbulens változást fog hozni, ami miatt a világ jelenleg működő vállalatainak és cégeinek fele elveszíti a működési lehetőséget és ezzel a piacát, amit azok vesznek át, akik jó innovációs készséggel rendelkeznek.” Summa summarum, a túlélés záloga a digitalizáció most is, és a jövőben pedig egyértelműen az lesz.

Kiss Franciska